

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych: wyśmiewanie, nękanie, zastraszanie z wykorzystaniem Internetu i urządzeń elektronicznych. Urządzenia multimedialne mają wiele zastosowań, ale niewłaściwie używane mogą stać się niebezpiecznym narzędziem. Problem narasta ze względu na coraz większą dostępność telefonów komórkowych umożliwiającą rejestrowanie filmów i zdjęć, a w ostatnich latach ze względu na rosnącą liczbę urządzeń ze stałym dostępem do Internetu oraz coraz większą popularność portali społecznościowych.

Na zjawisko przemocy w sieci ma wpływ specyfika Internetu. Kompromitujące materiały przeniesione do sieci stają się powszechnie dostępne, są szybko rozpowszechniane, a jednocześnie trudno je definitywnie usunąć. Dla młodych ludzi ich sieciowy wizerunek ma ogromne znaczenie, co zwiększa dotkliwość cyberprzemocy. Aktom rówieśniczej agresji elektronicznej zazwyczaj towarzyszą tradycyjne formy przemocy. Cyberprzemoc może przyjmować różną postać, choć w praktyce jej formy często się wzajemnie przeplatają.

Formy cyberprzemocy:

- przemoc werbalna, wulgarnie lub obraźliwe wyzwiska,
- formy wizualne, robienie zdjęć i kręcenie filmów wbrew woli osób na nich przedstawionych, z zamiarem skompromitowania ich,
- podszywanie się pod inną osobę i publikowanie np. obraźliwych treści w jej imieniu,
- wykluczanie ofiary z aktywności internetowej, np. nieprzyjmowanie jej do klasowych grup na portalach społecznościowych.

Cyberprzemoc jest zjawiskiem powszechnym. Problem dotyczy od kilku do nawet kilkudziesięciu procent młodych ludzi. Ofiarami nieznacznie częściej są dziewczęta niż chłopcy. Praktycznie w każdej klasie problem ten dotyka kilku uczniów. Najpowszechniejsze są wyzwiska, obrażanie, przemoc werbalna (www.fdds.pl). Nie można ich lekceważyć, gdyż oprócz wyrządzenia krzywdy ofierze przyczyniają się do obniżenia poziomu kultury wypowiedzi w Internecie.

Ofiara przemocy to często osoba wyróżniająca się czymś na tle grupy, w jakiś sposób inna. Doświadczanie przemocy rówieśniczej w życiu dziecka prowadzi do nagromadzenia silnych, bardzo trudnych uczuć i myśli. Dziecko skrzywdzone odczuwa izolację od grupy, poczucie osamotnienia, często też rozpacz. Pojawia się chęć powstrzymania sprawcy, cofnięcia czasu, aby krzywdzenie nigdy nie miało miejsca. Dziecko przeżywa skrajne emocje, bo wie, że niemożliwe jest cofnięcie czasu. Cyberprzemocy towarzyszy często upublicznienie aktu nękania, ofiara ma potrzebę ukrycia się, unika kontaktów z rówieśnikami. Mogą pojawić się myśli i próby samobójcze.

Motywacją do stosowania cyberprzemocy przez młodych ludzi jest związana z czynnikami rozwojowymi. Chcąc zaspokoić potrzebę przynależności młodzi ludzie dążą do tego, by być atrakcyjnym dla grupy lub dla jej lidera. Potrzeba akceptacji ze strony rówieśników lub ze strony silnej i atrakcyjnej jednostki w grupie powoduje, że młody człowiek nie kieruje się własną oceną moralną lecz naśladuje działania grupy lub jednostki, nawet jeśli łamią one społecznie akceptowane normy. Często jest to traktowane w kategorii żartu, bez empatii, próby postawienia się w sytuacji osoby, wobec której stosuje się przemoc. Innym czynnikiem kierującym zachowaniem młodych ludzi jest obawa przed byciem ofiarą. Aby tego uniknąć, potencjalna ofiara przyjmuje rolę sprawcy. Sprawca nie boi się, ma siłę, budzi poczucie zagrożenia u innych.

Ważną rolę w cyberprzemocy pełnią świadkowie przemocy, czyli osoby, które wiedzą o jej zaistnieniu choć nie są w nią bezpośrednio zaangażowane. Jest to najbardziej liczebna

grupa, a zachowanie jej członków może być kluczowe dla rozwoju zdarzeń. Postawy świadków mogą obejmować zachowania takie jak: asystowanie sprawcy, obojętność, przeciwstawienie się oprawcy, wsparcie ofiary. Warto pamiętać, że łatwiej wpłynąć na zachowania świadków, młodzieży niezaangażowanej bezpośrednio w przemoc, niż na zachowania sprawców. Dlatego jest to grupa, do której należy adresować przekazy edukacyjne.

Jak minimalizować ryzyko związane z cyberprzemocą:

- rozmawiać na tematy przemocy w sieci,
- realizować zajęcia profilaktyczne poświęcone temu tematowi,
- wypracować procedury reagowania,
- podejmować interwencje w przypadkach cyberprzemocy,
- zabezpieczyć dowody.

Więcej informacji dotyczących zagrożeń online na: www.edukacja.fdds.pl

Jolanta Zianowicz-Szulfer – psycholog